

Zen.nl Nieuwsbrief

Nummer 5
8 februari 2013

'Teisho's Ameland deel 2

Het energiek in de communicatie

Han Leefrink Den Bosch Een woord is niet hetzelfde als de realiteit waarnaar het verwijst. Een landkaart is niet hetzelfde als het gebied dat zij beschrijft. Een wetenschappelijk model is niet hetzelfde als de werkelijkheid dat het probeert weer te geven. Hoe eenvoudig klinkt dit in onze oren. Toch is het pas een eeuw geleden dat de taalfilosoof Wittgenstein (1889-1951) heeft gewezen op het feit dat de relatie tussen woorden en werkelijkheid fictief is. In die tijd bracht dat nogal een schok teweeg, zeker onder de christelijke denkers, die ervan uitgingen dat het woord God was – en God waarheid.

Wat dat betreft was het zenboeddhisme de westerse filosofie ver vooruit. 'Verwar de vinger niet met de maan,' sprak Hui-neng (681-713) de zesde patriarch in China waarmee hij doelde op de kloof die er bestaat tussen een verwijzing (een woord) en dat waarnaar verwezen wordt (de werkelijkheid). Woorden zijn niet meer dan *beelden* die we hebben van de werkelijkheid, maar daarmee kennen we die werkelijkheid nog niet. Een woord is maar een idee, en – zeker vanuit zenperspectief – dus een illusie.

Het is goed om ons hiervan bewust te zijn aangezien we onze ideeën over hoe de wereld in elkaar zit daarmee flink kunnen relativeren. Volgens zenmeester Rients Ritskes schuilt het probleem echter niet zozeer in de verwarring tussen de woorden en de feiten waarnaar die verwijzen, maar in de denkbeelden die de woorden oproepen. Hij verwees daarvoor naar de filosoof Hume (1711-1776) die dit probleem al lang voor Wittgenstein aan de orde stelde. 'Het beeld dat wij in de geest hebben, is dat van een individueel object, hoewel de manier waarop wij daar gebruik van maken in onze redeneringen een quasi-universeel karakter hebben'.

Wat is nu de waarde van deze inzichten voor het centrale thema van de sesshin: energie – en in het verlengde daarvan: het vermogen om ons eigen leven vorm te geven? Volgens Rients gaat veel energie verloren aan het uitvechten van conflicten met onze omgeving. En een belangrijke oorzaak van veel conflicten is miscommunicatie. 'We weten dat iedereen bij elk woord een ander mentaal beeld heeft, en ondanks dat doen we vaak net of dat niet het geval is.' Dat leidt tot onbegrip, misverstanden, confrontaties. Kortom: tot veel energieverlies.

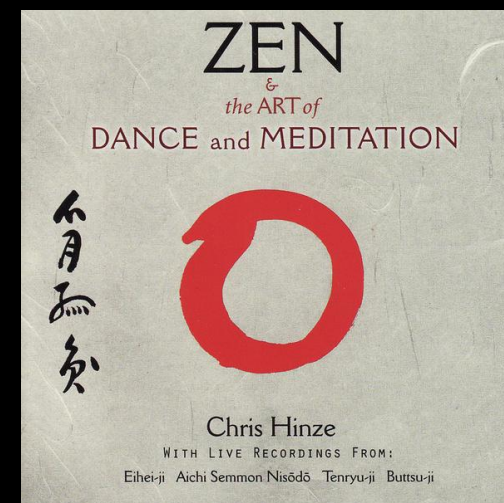
Volgens Rients moeten we dan ook voorzichtig zijn met woorden. 'Controleer of het beeld van de werkelijkheid dat jij met woorden wil overdragen ook bij de ander is overgekomen.' Waar het om gaat is om steeds opnieuw af te stemmen op de ander, ook wanneer de ander *jou* iets duidelijk wil maken. Hij verwees daarbij naar een belangrijk uitgangspunt in zen: de beginners-mind. 'De zen-mind is de beginners-mind.' We moeten ons trainen in het feit dat alles wat wordt gezegd altijd nieuw is. De kunst is steeds opnieuw *horen* wat de ander zegt.

Volgende week: fake it – de kracht van de verbeelding.

Delft Afgelopen weekend opende Dirk Polder de deuren van Zen.nl Delft. De opening was een groot succes met meer dan 120 bezoekers en ruim een derde die zich meteen inschreef voor een cursus. Dirk mediteert ruim 10 jaar bij [Zen.nl Den Haag](#), o.l.v. Raoul Destree. Een aantal jaren geleden begon hij met de opleiding tot zenleraar en nu was het dan zover. De grote belangstelling zorgde ervoor dat er meteen een extra groep kon starten.

Zie voor meer informatie: [Zen.nl Delft](#)

Deze CD heeft Chris Hinze voor het grootste gedeelte opgenomen met Rients Ritskes toen ze, in 1998 samen een zenstudie reis door Japan maakten. Er komen opnames in voor met de monniken uit Tenryu-ji, 'Rients klooster' waar hij nog jaarlijks naar toe gaat, maar dat verder voor buitenlanders is gesloten. Ook opnames uit het enige vrouwen zenklooster in Japan en de vrouwelijke zenmeester Aoyama Roshi. De laatste echte CD's zijn nu in de [Zen.nl winkel](#) van 19,90 voor 9,95 te koop. Daarna alleen nog als download verkrijgbaar.